

**ANALÝZA RELACÍ**  
*VÝBĚR ZE ZAHRANIČNÍCH MÉDIÍ*  
*A SVĚT VE 20 MINUTÁCH*  
**STANICE ČRO PLUS**

Z. Burešová, M. Lapčík, R. Sedláková

# ZADÁNÍ ANALÝZY

- Zaměření analýzy
  - soulad analyzovaného vysílání s povinnostmi média veřejné služby
  - poskytování objektivních, ověřených a v celku vyvážených a všestranných informací
  - působení ČRo coby fóra pro veřejnou diskusi pokrývající široké spektrum názorů a hledisek
  - vytváření pluralitní a rozmanité programové nabídky s vysokým etickým a kvalitativním standardem
  - aktivní přispívání ČRo k lepšímu poznání, pochopení a šíření národního, evropského a světového kulturního dění a dědictví

# ZADÁNÍ ANALÝZY

- Vzorek analýzy
  - období: od 2. do 31. ledna 2017
  - pořady:
    - ranní přehledy zahraničního tisku (74 dílů)
    - *Svět ve 20 minutách* (30 dílů)

Iniciátorem analýzy a autorem jejího zadání je Rada Českého rozhlasu.

# METODIKA

- Kvantitativní a kvalitativní techniky
  - obsahová analýza
  - kritická diskursivní analýza, sémiotická analýza, zakotvená teorie
- Hlavní sledované oblasti
  - spektrum medializovaných témat, geografických oblastí a aktérů
  - použité zdroje, jejich původ a způsob jejich interpretace
  - způsob výstavby příspěvků (narativizace)
  - zachování neutrality a nestrannosti

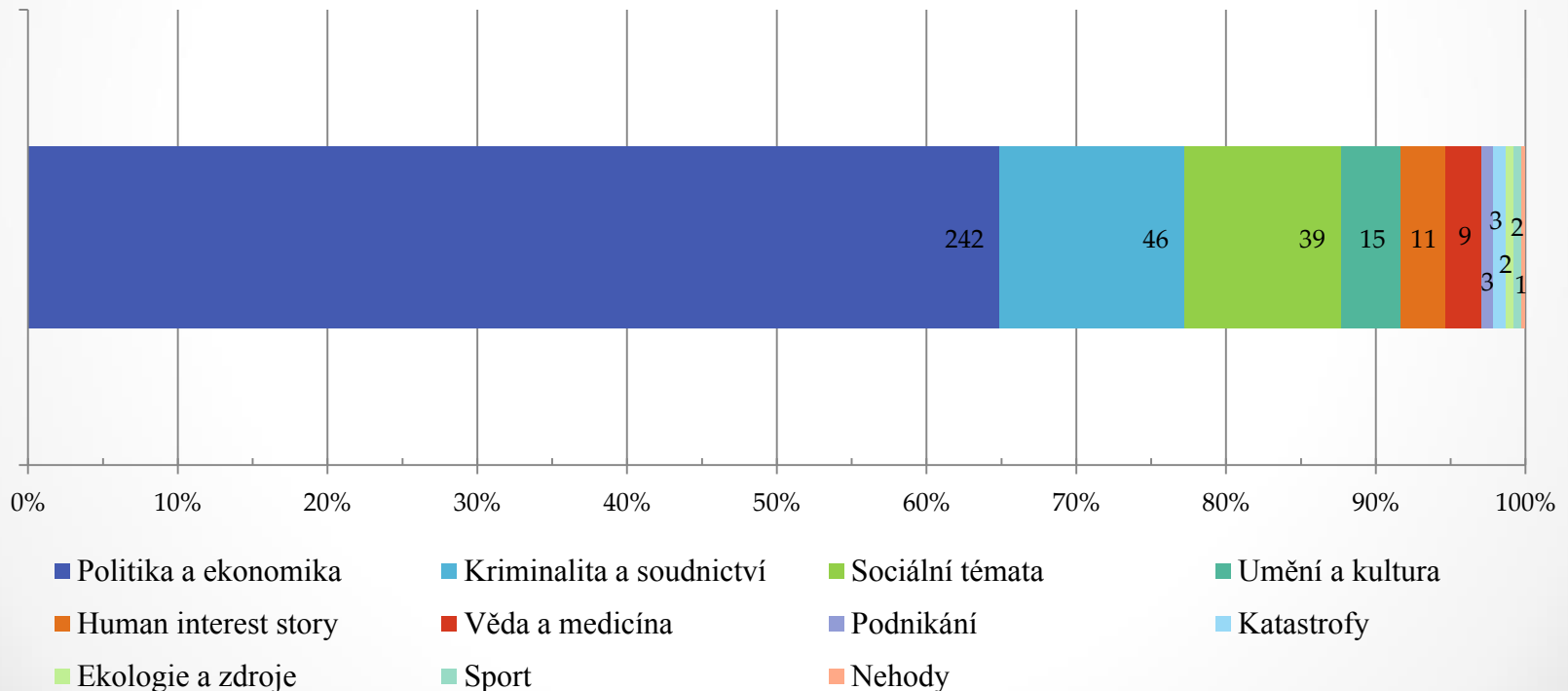
# HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- Nejvíce medializovány USA (50 % příspěvků), Velká Británie (27 %), Rusko (23 %), **dominance euroamerického regionu**, třetina států světa nebyla tematizována ani jednou
- Dominuje téma **politiky a ekonomiky** (65 % příspěvků)
- Silné **zaměření na D. Trumpa** (39 % příspěvků)
- Citováno **180 různých zdrojů z 32 zemí světa** (zejména USA, Velké Británie, Německa, Ruska), nejčastěji Guardian (16 % příspěvků) a New York Times (11 %), polovina zdrojů citována pouze jednou
- **Neidentifikovány žádné systematické principy selekce** (v oblasti témat, zdrojů ani způsobů reprezentace)
- Identifikována **reprezentace světa ve vrstvách** „my“ („svobodný, demokratický svět“), „oni“ („nesvobodný, nebezpečný svět“), „zbytek světa“ („marginální svět“)
- **Negativizace** událostí/témat spojených s D. Trumpem a s Ruskem

# KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

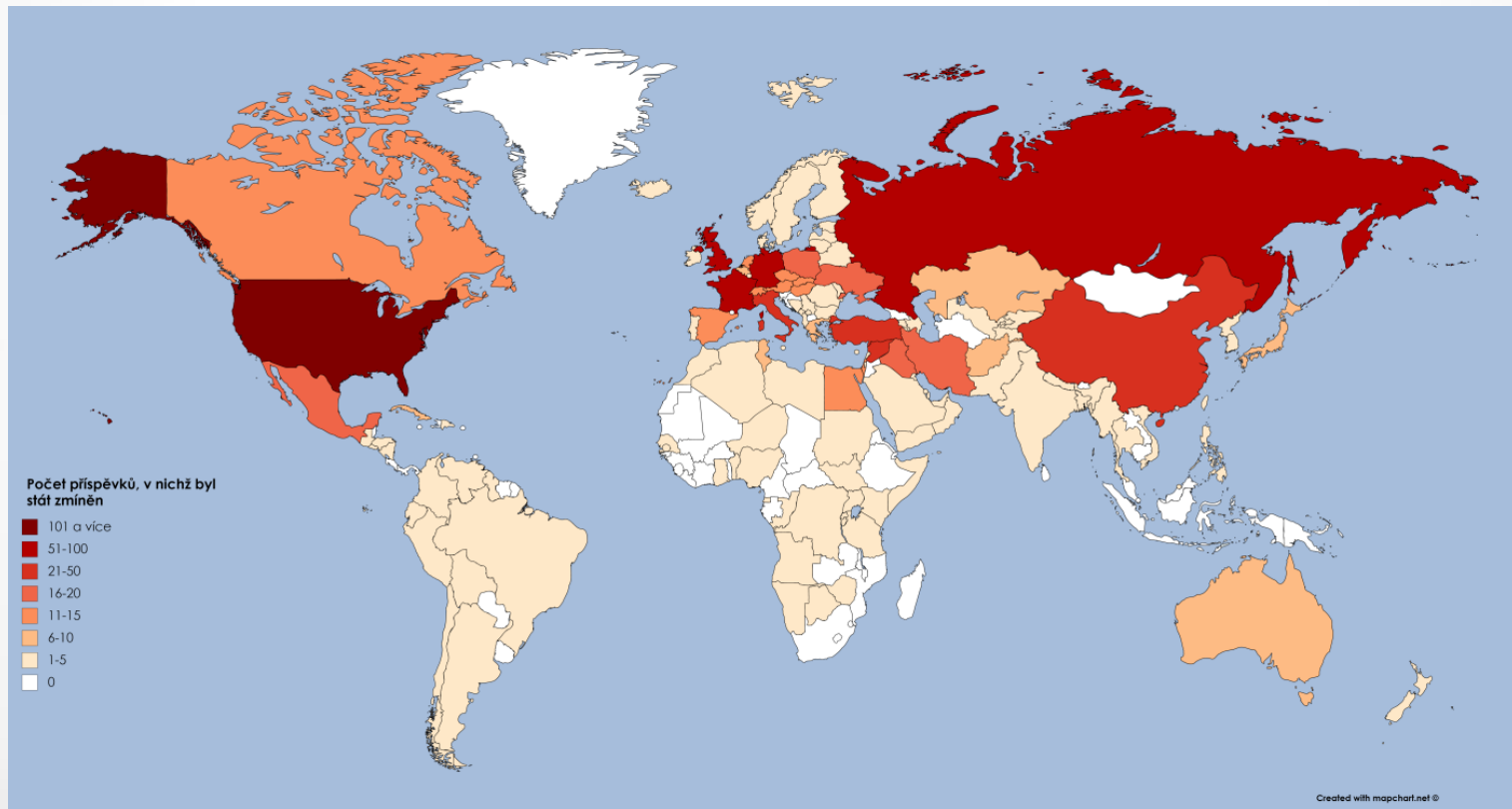
- tematická skladba příspěvků:

- dominance politiky a ekonomiky
- minimum tzv. soft news



# KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

- tematizace států světa:
  - dominance euroamerického regionu a Blízkého Východu



# KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

## • tematizace států světa:

Evropa	Severní Amerika	Asie (Blízký Východ)	Afrika	Austrálie a Oceánie
Česká republika (11)	Kanada (14)	Čína (38)	Egypt (11)	Austrálie (10)
Francie (60)	Mexiko (19)	Irák (16)	Tunisko (10)	
Itálie (25)	USA (188)	Írán (16)		
Maďarsko (11)		Izrael (15)		
Německo (76)		Sýrie (35)		
Nizozemsko (12)		Turecko (30)		
Polsko (20)				
Rakousko (11)				
Rusko (86)				
Slovensko (11)				
Španělsko (13)				
Švýcarsko (13)				
Ukrajina (19)				
Velká Británie (100)				



# KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

- další zjištění:

- z regionů nejvíce zmiňována Evropa a (výrazně méně) Blízký Východ
- z organizací dominovala EU, výrazně méně NATO a OSN
- z náboženství největší prostor pro islám, výrazně méně křesťanství, jiná náboženství se takřka nevyskytovala
- orientace na tzv. elitní osoby, a to zejména politiky:
  - D. Trump ve 39 % příspěvků
  - B. Obama v 17 % příspěvků
  - V. Putin v 11 % příspěvků
  - T. Mayová v 10 % příspěvků
  - A. Merkelová v 8 % příspěvků
  - H. Clintonová v 5 % příspěvků

# KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

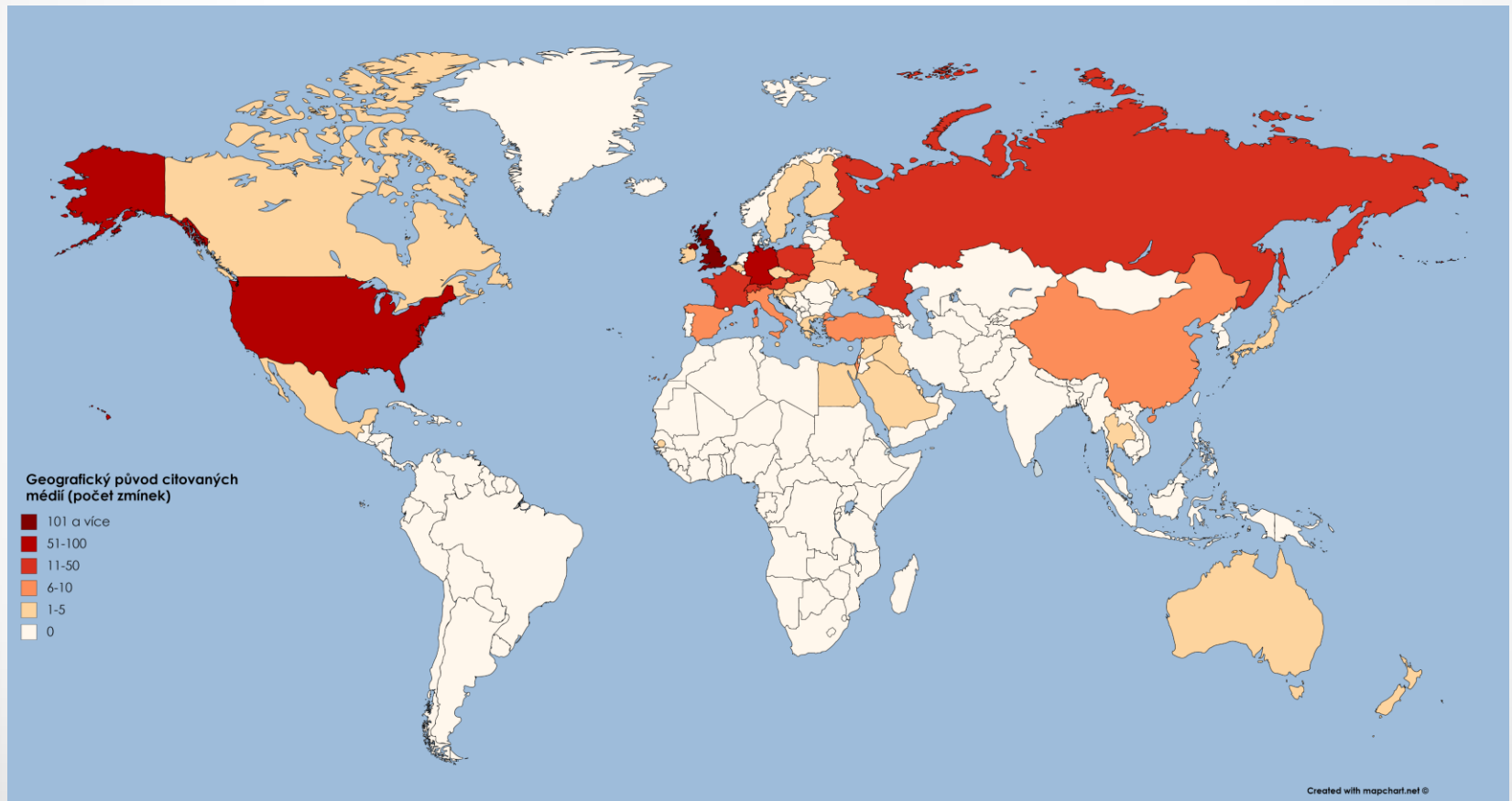
- citované zdroje:

- celkem 180 různých zahraničních zdrojů, z nich 91 použito jen jednou
- nejčastěji jeden (47 %), dva (25 %) až tři zdroje (15 %) na příspěvek
- *Svět ve 20 minutách* citoval zdroje z 32 zemí, *Četba ze zahraničního tisku* z 21 zemí, dominance zdrojů z euroamerického prostoru
- původ citovaných médií uváděn bezchybně
- vliv osobnosti autora

Pořadí zdrojů podle počtu příspěvků	Svět ve 20 minutách (relativní četnost, N= 147)	Četba ze zahraničního tisku (relativní četnost, N= 226)
1.	Reuters (14 %)	Guardian (18 %)
2.	Guardian (12 %)	New York Times (14 %)
3.	BBC (7 %)	Washington Post (11 %)
4.	Washington Post (7 %)	Die Welt (9 %)
5.	New York Times (7 %)	Frankfurter Allgemeine Zeitung (9 %)

# KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

- citované zdroje:



# KVALITATIVNÍ ANALÝZA

- metodika
  - rozbor výsledné podoby reprezentace
    - událostí/témat a/nebo jejich aspektů
    - jednotlivých aktérů
    - případně souvisejících událostí/témat/aktérů
  - jednak ve smyslu
    - identifikace **základních/signifikantních charakteristik** ve všech zmíněných ohledech (události/tématu, dílčích aspektů, aktérů)
    - identifikace **nadrepräsentovaných či podrepräsentovaných událostí/témat** a vztah tohoto aspektu k výběru zdrojů, zemí atd.
    - identifikace **charakteristických způsobů výstavby reprezentace** a identifikace diferencí v reprezentaci různých událostí/témat či aktérů
    - identifikace **specifických způsobů výstavby reprezentace** vázaných ke konkrétním z nich (užitých s cílem implikovat/akcentovat preferovanou interpretaci repräsentovaného jevu)
  - jednak ve smyslu konzistence s LER a jeho ustanoveními

# KVALITATIVNÍ ANALÝZA

- problém selekce:
  - analyzovaný obsah je založen na principu **metazpravodajství**:
    - velmi omezený soubor
    - vysoce selektivních a fragmentárních sdělení
    - vybraných z takřka neomezeného souboru zdrojů
  - přičemž **zdroje samy o sobě** představují:
    - soubory vysoce selektivních a fragmentárních sdělení
    - o omezeném spektru událostí/témat
    - které vybraly z fakticky nelimitovaného spektra možných

# KVALITATIVNÍ ANALÝZA

- problém „extrakce“:

- „korektní příklad“

MOD: Během protestů se, Vítku, mluvilo i o parlamentní krizi. **Co o jejím výsledku tedy píše polští komentátoři?**

RED: Tak záleží samozřejmě na tom, kam se podíváme, do kterých novin nebo na které servery. Provládní média, jako je třeba Gazeta Polska nebo internetový server V Polityce i o jasné porážce opozice. Nepochybným vítězem je podle nich předseda strany Právo a spravedlnost Jaroslav Kaczyński na opačné straně té pomyslné mediální krajiny je ale třeba proopoziční Gazeta Wyborcza, v jejím dnešním hlavním komentáři se dočteme, že v Polsku zaniká demokracie. I jeho komentátor, tedy komentátor tohoto listu ale připouští, že to hlavní, tedy boj o rozpočet, opozice jednoznačně prohrála. Ale zmiňuje přinejmenším jedno dílčí...

- „principiální sémantická modifikace“

**ČRo:** Britský Guardian připomíná, že tento měsíc uplyne šest let od začátku arabského jara. Ani po tak dlouhé době se ale situaci v mnoha zemích nepodařilo stabilizovat, mír je v nedohlednu. Arabský svět utrací ročně 75 miliard dolarů za zbraně. Demokracii se ve většině států nepodařilo prosadit a obrovským problémem je i korupce, píše Guardian.

**Guardian:** The Guardian view on the Arab spring: it could happen again

Perex: The Arab world is home to 5% of the global population, but accounts for half of all terrorist attacks. With poverty outpacing the growth in numbers of young people and democracy crushed, a revolt could re-emerge

# KVALITATIVNÍ ANALÝZA

- obecná charakteristika pořadů:

- nelze vysledovat **žádný signifikantní systematický princip selekce** – skladba pořadu z hlediska zastoupení jednotlivých médií, událostí/témat, zemí atd. je **arbitrární** a pravděpodobně odráží subjektivní rozhodnutí autorů, případně dostupnost zdrojů
- signifikantní charakteristiky obou pořadů:
  - selekce reprezentovaných událostí/témat a způsob jejich reprezentace v souladu s vybranými(!) tzv. zpravodajskými hodnotami
  - respektování/re-produkování ideologického rámce vlastního systému

# KVALITATIVNÍ ANALÝZA

- reprezentace světa:
  - tři proporcionálně, strukturálně a narativně odlišně vystavěné oblasti/vrstvy:
    - „my“ („náš demokratický, svobodný, liberální svět“) vs.
    - „oni“ („nesvobodný, fanatický, nebezpečný atd. svět“) a
    - „zbytek světa“ (de facto nereprezentovaný, tzv. třetí svět)
  - „my“: nadreprezentace, zevrubnost, neutralita narativu
  - „oni“: odlišná výstavba narativu, labelling (sémantická diskvalifikace, generalizovaný aktér...)
  - „zbytek“: zajímavosti a katastrofy



# SHRNUTÍ

- konzistence s LER:
  - **nevyvážený způsob reprezentace** světa (nadreprezentace omezeného spektra událostí/témat/zemí/aktérů)
  - užívání **problematických postupů narativizace** (diskvalifikace, hodnocení, nepodložené soudy)
  - **rozdílný přístup k výstavbě reprezentace** různých oblastí/témat
- možnosti zvýšení míry konzistence s LER:
  - **deklarace principů výběru obsahu** a jejich dodržování
  - **deklarace inherentní hodnotové orientace** některých zdrojů
  - **heterogenost výběru** s důrazem na obecně opomíjené oblasti a témata (odlišení od mainstreamových médií)
  - **reprezentace různých úhlů pohledu** (pro- i protivládní, pro- i protizápadní apod.)

# VYPRACOVALI

- Mgr. Marek Lapčík, Ph.D.  
[marek.lapcik@upmedia.cz](mailto:marek.lapcik@upmedia.cz)
- Mgr. Zdenka Burešová  
[zdenka.buresova@upmedia.cz](mailto:zdenka.buresova@upmedia.cz)
- Mgr. Renáta Sedláková, Ph.D.  
[renata.sedlakova@upmedia.cz](mailto:renata.sedlakova@upmedia.cz)

Autoři působí na Katedře mediálních a kulturních studií a žurnalistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.